

ביקורות על מחקרי פשיעת המסתננים ומבקשי המקלט של מחלקת המחקר והמידע של הכנסת

"נתוני הפשיעה של זרים מאפריקה, הכוללים גם את נתוני הפשיעה של אוכלוסיית המסתננים ומבקשי המקלט מיבשת זו, מראים ששכיחות העבריינות באוכלוסייה זו נמוכה משכיחותה בקרב האוכלוסייה הכללית באופן ניכר".¹

מרכז המחקר והמידע של הכנסת פרסם שני מחקרים, העוסקים בנושא פשיעה של מסתננים ומבקשי מקלט וכנגד מסתננים ומבקשי מקלט (11/10/2010² ו- 5/5/2011³). המחקרים הראו, כי נתוני הפשיעה של אוכלוסייה זו נמוכים ביחס לפשיעה הכללית במדינה. הצהרות אלו קיבלו חשיפה תקשורתית נרחבת במיוחד ולכן השפעתם רבה.⁴

במחקר הראשון מ-2010 בוצעה השוואה בין מספר התיקים שנפתחו לאוכלוסייה זו למספר התיקים שנפתחו לכלל האוכלוסייה בערים תל אביב, אילת, ערד ואשדוד (ערים בהן מספר המסתננים ומבקשי המקלט גבוה יחסית). מההשוואה עלה, ששיעור התיקים שנפתחו לאוכלוסייה זו בשנת 2009 נמוך מזה של כלל האוכלוסייה. בתחילת הדברים מציין המחקר כי לפשיעת הזרים יש מספר מאפיינים ייחודיים. אחד מהמאפיינים הוא, שפשיעה רבה, בעיקר הפשיעה הפנים-מגזרית, אינה מדווחת כלל. למרות זאת מתבצעת השוואה כאילו פרט זה אינו רלוונטי.

בנוסף לקושי זה, ישנו כשל מתודולוגי חמור נוסף. פרמטר ההשוואה נוגע למספר התיקים שנפתחו למסתננים ולכלל האוכלוסייה. חשוב להבין, שפרמטר זה חסר משמעות, שכן עבירות רבות שנוגעות לאוכלוסייה הישראלית כלל אינן רלוונטיות לאוכלוסייה הזרה, לדוגמה, עבירות צווארון לבן, ניירות ערך, מס וכדומה. כך יוצא שהמחקר עורך השוואות בין עבירות מס לעבירות אלימות. השוואה זו מעוותת את התמונה, ולמעשה, חסרת משמעות.

במחקר השני מ-2011 מופיע לראשונה יותר פירוט של סוגי התיקים העיקריים שנפתחים לנתינים אפריקאיים בשנת 2010. מסיבה כלשהי, במקרה זה יש רק מספרים אבסולוטיים ולא נערכת השוואה לכלל האוכלוסייה. בנוסף, מחבר המחקר כותב:

"עם השנים חלה עלייה במספר העבירות של מסתננים מבקשי מקלט, בעיקר עבירות אלימות, עבירות כנגד גוף, עבירות סדר ציבורי ועבירות מין (אם כי כאמור, למרות העלייה, השיעור נמוך משיעור הפשיעה בעבירות אלו באוכלוסייה הכללית)".⁵ (ההדגשה שלנו)

¹ גלעד נתן, 11/10/2010. ["נתונים על פשיעה של מסתננים ומבקשי מקלט וכנגד מסתננים ומבקשי מקלט"](#). הכנסת, מרכז המחקר והמידע. עמ' 9.

² שם.

³ גלעד נתן, 25/5/2011. ["פשיעה של מסתננים ומבקשי מקלט וכנגד מסתננים ומבקשי מקלט"](#). הכנסת, מרכז המחקר והמידע.

⁴ הדוגמאות רבות, ואנחנו הבאנו רק כמה מהן:

אלי סניור, 10/6/2012. "חשד: אריתראי תקף מינית בת 13 בתל-אביב". [YNET](#).

אלינור פוקס, 2/5/2012. "פעילים חברתיים נגד כתבת גל"צ: 'מוזמנת בשקרים ומטפטפת אותם הלאה'". [MAKO](#).

אורן פרסיקו, 22/5/2012. "הבסיס העובדתי". [העין השביעית](#).

⁵ גלעד נתן, 2011, שם, עמ' 5.

קביעה זו אינה נכונה עובדתית ומטעה את הקוראים. השוואה של שתי עבירות אלימות- רצח ועבירות מין- של האוכלוסייה האפריקאית לזו של האוכלוסייה הכללית מעלה תמונה שונה בתכלית ואף דרמטית. על פי נתוני המשטרה⁶ עולה, כי מספר עבירות הרצח של נתינים אפריקאים בשנה זו עומד על שישה. על פי נתונים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, כלל מספר מקרי הרצח באותה שנה עומד על 158⁷. יוצא, שאחוז **תיקי הרצח של המסתננים הוא 3.8% מכלל תיקי הרצח**. עוד עולה מנתוני המשטרה, כי מספר עבירות המין של המסתננים בשנת 2010 הוא 62, בעוד שמספר התיקים שנפתחו לכלל האוכלוסייה בעבירות אלו על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה הוא 4022⁸. מכאן **שבעבירות מין, אחוז התיקים של המסתננים מכלל התיקים של האוכלוסייה הוא 1.5%**. אוכלוסיית המסתננים בכל הארץ בסוף שנת 2010 על פי נתוני משרד הפנים עמדה על 33,273 איש⁹. אוכלוסיית המדינה כולל המסתננים בסוף אותה שנה על פי נתוני הלמ"ס עמד על 7,728,373¹⁰. מכאן שאחוז המסתננים מכלל האוכלוסייה הוא 0.43% בלבד.

נמצא, ששיעור מקרי הרצח של מסתננים ביחס לכלל האוכלוסייה גדול 883% משיעורם היחסי באוכלוסייה. בנוגע לעבירות מין, שיעור התיקים של המסתננים ביחס לכלל התיקים גדול ב- 350% משיעורם היחסי באוכלוסייה. אם כן, מדובר בפשיעה גבוהה באופן חריג מזו של כלל האוכלוסייה, בניגוד חריף למוצג במחקרים של מרכז המידע.

כפי שהראנו, בניגוד מוחלט לכתוב במחקרים של מרכז המידע והמחקר של הכנסת, ניתן לראות בברור ששיעור הפשיעה של המסתננים בעבירות אלימות גדול במאות אחוזים מזה של כלל האוכלוסייה ביחס לחלקם באוכלוסייה. עם זאת, אנו מוצאים לנכון לציין, שבויכוח הקלאסי בנוגע לשיעורי הפשיעה בקרב אוכלוסייה זו, שני הצדדים חוטאים בחטא זהה. גם המנסים לטעון, שכל האפריקאים עבריינים מולדים וגם המנסים לטעון שמדובר באוכלוסייה תמימה, כמעט קדושה, שפושעת הרבה פחות מאוכלוסייה רגילה חוטאים בהטייה קשה. אמנם הראנו שרמת הפשיעה של אוכלוסייה זו בעבירות אלימות גבוהה הרבה יותר מזו של כלל האוכלוסייה, אך לו היינו מכניסים פרמטרים נוספים נוסף על מוצאם, כגון, גיל, מין ומצב סוציו-אקונומי (רוב המסתננים הם גברים, צעירים מתחת לקו העוני), אנו מאמינים שהיינו מקבלים נתונים שונים ומאוזנים יותר (אם כי יש לקחת בחשבון, שבמקרה של אוכלוסיית המסתננים מדובר באוכלוסייה שעברה טראומה ושמגיעה ממדינות בהם יש הבדלי תרבות ורמות אלימות גבוהות מזו שבישראל).

הבעיה העיקרית אינה המסתננים, אלא ממשלת ישראל שאיפשרה כניסה לא חוקית של אוכלוסייה גדולה של גברים צעירים, עניים, עם פערי תרבות, ללא משפחת וללא פילוח דמוגרפי נורמטיבי, לתוך שכונות מצוקה וללא מדיניות הגירה מתאימה. מדובר בפצצת זמן חברתית וביטחונית חמורה ביותר. על מדינת ישראל לאמץ בדחיפות מדיניות הגירה שפיה שתשמר את זהותה כמדינה יהודית ודמוקרטית תוך שמירה על זכויות אדם בסיסיות של מהגרים לא חוקיים.

⁶ הנתונים הובאו בישיבת הוועדה לבחינת בעיית העובדים הזרים בכנסת, מתאריך 23/5/2011. ניתן למצוא את הנתונים בפרוטוקול 49 של וועדה זו באתר:

http://www.knesset.gov.il/protocols/heb/protocol_search.aspx

⁷ סטטיסטיקה פלילית- **תיקים שנפתחו במשטרה, לפי סוג עברה**. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

⁸ שם.

⁹ דו"ח רשות ההגירה האוכלוסין וההגירה.

¹⁰ האוכלוסייה בישראל בסוף 2010 עמדה על 7,695,100 איש, לפי **הירחון הסטטיסטי לישראל- אוכלוסייה, לוח ב/1**. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.